

Lärarhandledning

En dag som utredare

Ämne:

Svenska och svenska som andraspråk

Årskurs:

4–6

Antal lektioner:

1–4

Om handledningarna:

Till boken *En dag som utredare* finns förutom denna lärarhandledning en **elevhandledning**. Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras boken. Därefter ges förslag på hur *En dag som utredare* kan introduceras, en plan för gemensam läsning och en avslutande dramauppgift.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se.

Centralt innehåll

Svenska 4–6

- ▶ Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.

Svenska som andraspråk 4–6

- ▶ Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- ▶ Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- ▶ Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt deras ord och begrepp.
- ▶ Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.

Boken

I boken får läsaren lära sig om yrket utredare. Vad gör en utredare en vanlig arbetsdag? Vad finns det för olika typer av utredare och vilka uppgifter har egentligen en utredare? *En dag som utredare* tillhör serien *En dag som...*, där läsarna får lära sig om olika yrken och livsstilar. Serien är skriven med ett lättläst språk och innehåller många bilder.

Inför läsningen

För att förbereda eleverna på läsningen kan du som pedagog få eleverna att bekanta sig med boken och dess innehåll.

1. Titta på omslaget. Fråga eleverna vad de tror att boken kommer att handla om utifrån omslaget.
2. Läs upp bokens titel "Utredare". Vad betyder detta ord? Låt eleverna få fundera först på egen hand, sedan med en klasskompis och slutligen tillsammans i helklass.
3. Presentera slutligen boken genom att kort berätta om de olika kapitel som ingår.

Under läsningen

Gemensam läsning

Läs boken tillsammans med eleverna, antingen genom att du som pedagog läser högt eller genom att eleverna läser högt för varandra. Låt läsningen varvas med gemensamma anteckningar som ni gör på tavlan. Samla dem i en **tankekarta**. Efterhand som ny fakta om yrket kommer fram skriver du eller eleverna upp det i tankekartan. När boken är läst har ni fått en tankekarta som sammanfattar yrket.

Efter läsningen

Skapa en pjäs

I denna uppgift ska eleverna få skapa egna deckarpjäser. Dela in klassen i grupper om fyra personer. Varje grupp ska skapa sin egen deckarpjäsa och spela upp den för övriga i klassen. Utgångspunkt för pjäsen är följande:

Ett brott har ägt rum. En utredare tillsammans med en polis förhör två olika vittnen som har sett vad som inträffade. Vittnena berättar delvis olika saker och utredaren tillsammans med polisen försöker kartlägga vad som egentligen har hänt.

De olika roller som ska finnas med är:

- ▶ En utredare
- ▶ En polis
- ▶ Två olika vittnen

Gruppen får utifrån dessa instruktioner skapa sin egen pjäs.

Elevhandledning

En dag som utredare

Boken

Detta är en bok där du får lära dig om yrket utredare. Vad gör egentligen en utredare? Hur lång tid tar det att utreda ett brott? Vem kan bli utredare?

Textfrågor

Till de olika kapitlen finns det frågor som du ska besvara. Innan du börjar läsa ett kapitel är det bra om du har läst igenom frågorna så att du vet vad de handlar om. Som du kommer att märka är en del frågor sådana där du hittar svaren direkt i texten. I andra frågor behöver du själv dra slutsatser och läsa mellan raderna. Det finns också frågor där du får komma med dina egna tankar och åsikter.

Kapitel 1: Vad gör en utredare?

1. Vad betyder följande ord?
 - a. åtal
 - b. förundersökning
 - c. civila utredare

Kapitel 2: En dag på jobbet

1. Förklara följande ord:
 - a. Åklagare
 - b. Rättsläkare
 - c. Obduktion
 - d. Förhör
 - e. Uppslag
 - f. Tekniker
2. Sammanfatta med egna ord hur en dag för en utredare kan se ut.
3. Verkar jobbet som utredare vara något för dig? Varför, varför inte?

Kapitel 3: Olika sorters utredare

1. Polis och civila utredare får inte göra riktigt samma saker. Ge några exempel på saker som skiljer sig åt i deras arbete.
2. Hur går det till när en utredare kartlägger ett offer?
3. Vad finns det för olika sorters utredare?

Kapitel 4: Hur blir man utredare?

1. Vem kan bli civil utredare?
2. Vilken utbildning behöver man ha för att bli utredare?

Kapitel 5: Hur utredare jobbar

1. Vad innebär det att vara objektiv?
2. Vad är juridik för något?
3. Vad innebär det att vara frihetsberövad?

Kapitel 6: Brott med pengar

1. Vad innebär det att vara kriminell?
2. Vad är en muta?

Kapitel 7: Varför vill man bli utredare?

1. I kapitlet står det att de som blir utredare vill göra världen och samhället bättre. Vad menar de med det? Förklara med egna ord.
2. Säkert har du sett en film eller en serie där någon begått ett brott. Tycker du att beskrivningen av hur en utredare arbetar stämmer överens med det som filmen/serien visade? Finns det likheter och skillnader? Vilka? Skriv ner.

Skriv en deckare

Har du sett bokomslaget? Visst tänker man på detektiver när man ser förstoringsglasat och fingeravtrycken? I den här skrivuppgiften ska du få skriva en egen deckare. En deckare är en berättande text och brukar ha följande struktur:

- ▶ Inledning där du ska presentera var någonstans handlingen utspelar sig, när i tiden handlingen äger rum och vem berättelsen handlar om. I inledningen presenterar du även en central händelse. Denna händelse blir utgångspunkt för din deckare.
- ▶ Problem eller komplikation, där du presenterar berättelsens problem. Kanske har något försvunnit eller så har någon haft inbrott. Använd din fantasi och skapa ditt eget "problem".
- ▶ Olika händelser, där du låter berättelsen växa fram. Snart börjar läsaren förstå hur saker och ting hänger ihop.
- ▶ Lösningen, där du låter ditt problem bli löst.
- ▶ Avslutning, där du låter läsaren få reda på vad som hände efter att problemet hade blivit löst.

Din text ska vara 1-2 sidor lång. När du skrivit klart måste du hitta på en bra rubrik. Vad ska du döpa din deckare till?

Behöver du inspiration? Ta hjälp av exempelvis Kalle Anka www.kalleanka.se/deckarsidan/deckargator-ur-arkivet/ eller varför inte av andra deckarberättelser. Säkert känner du till berättelserna om LasseMaja och Ture Sventon?